

Getuigenis Peter

Een zeer bijzondere getuigenis

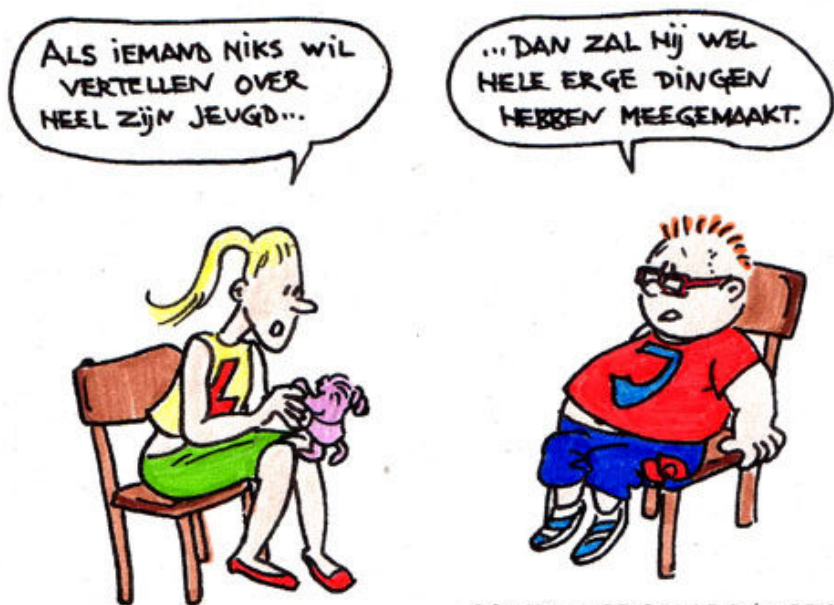
Een lichtgrijze herfstdag, oktober 2012. In een gezellig Brugs appartement maak ik kennis met Marie-Jeanne. Marie-Jeanne is vrijwilligster bij de Vuurbloem. Zij stelt vandaag haar huis, ondersteuning en enthousiasme ter beschikking voor een bijzonder verhaal. Het is het niet alledaagse levensverhaal van Peter, een man met een gewelddadig verleden, die mede door de contacten met de Vuurbloem een nieuwe weg is ingeslagen. Vandaag vertelt Peter over zijn verleden, heden en toekomst. Bedoeling is zijn kijk op wat hij deed en wat hij hieruit leerde op papier te zetten zodat dit ook anderen kan inspireren. Met Peter heb ik nieuwsgierigheid en leergierigheid gemeen, vandaar dat ik als 'reporter' mee aan de tafel zit. Geruggensteund door een goede voorbereiding samen met Pat en Marie-Jeanne, ben ik klaar voor het gesprek. Na het onthaal door Marie-Jeanne maak ik even later contact met Peter. Een grote man, volledig in het zwart gekleed, grijzig, bril op de neus. Aan zijn zijde zijn nicht Gina, gedurende gans de namiddag stil maar krachtig aanwezig als zijn steun en toeverlaat. We vertellen elkaar wie we zijn, drinken een tas koffie, eten een stuk taart, en overlopen de aanpak van het gesprek. Wat volgt zijn 4 boeiende uren. Hieronder lees je de woorden en zinnen die ik hoorde, hieronder Peters verhaal:

Ik groeide op in een Brugs gezin van gewone werkmensen. Ik heb 2 broers en 2 zussen. Er was geen luxe, we hadden het niet breed. Er zijn dingen gebeurd in mijn jeugd waar ik hier niet over wil praten. Rond mijn 15^{de} was ik schoolmoe. Als 16-jarige begon ik te werken in de betonnijverheid, direct erg zwaar werk. Ik kwam er terecht bij zware mannen, bier drinken hoorde erbij. De alcohol kwam daar in mijn leven. Op mijn 19^{de} had ik een zwaar verkeersongeval. Ik verloor mijn reuk én mijn linkeroog. Volgens mijn moeder verloor ik ook mijn tranen. Ze zegt dat ze een andere Peter terugkreeg. Als ze me voor het ongeval kwaad maakten huilde ik, daarna werd ik opstandig en maakte ik kabaal. In hoeverre dit ongeval mijn leven beïnvloed heeft, ik weet het niet...

Ik bleef werken in de betonnijverheid. Op mijn 32^{ste}, na 16 jaar dienst, werd ik afgedankt. Vanaf toen ging mijn leven op en neer, maar eigenlijk meer neer dan op. Ik geraakte niet aan vast werk. Ik deed interimjobs. Ik bleef drinken. De weinige vrienden die ik had, waren toegmakers. Ik kreeg 2 kinderen in 10 jaar huwelijk. Mijn kinderen zijn nu 20 en 15 jaar. Ik scheidde in '98.

Ik ging in die tijd wel meermaals aan de slag met mijn alcoholprobleem. Van 1996 tot 2000 had ik een implantaat en raakte ik gedurende 4 jaar geen druppel aan. Het was de periode van mijn scheiding. Op oudejaarsavond 2000, de millenniumviering, zat ik met een moeder en haar dochter op café. Daar ben ik terug beginnen drinken. Ik wou stoer doen, erbij horen. Samen maakten we 4 flessen whisky soldaat. In 2002 verbleef ik ook in de ontwenningkliniek van Pittem. Voor mij een prachtopname: 3 maanden verbreek je het contact met de buitenwereld, maar je leert er zoveel uit.

Vanaf mijn 35^{ste} ging het stijl bergafwaarts. Ik had veel problemen, en ook veel relaties, de een na de ander. Er was ook Francine, met wie ik gedurende twee jaar samen was. Naast verslaafd aan alcohol bleef ik ook verslaafd aan deze vrouw. Toen mijn moeder me kwam halen uit Pittem, eiste ik dat ze me daar afzette, ook al vond ze dat een slecht idee. Ik was verslaafd, en Francine beantwoordde mijn behoeften. Ik had een groot libido, en 24u/24u zin in seks. Bij haar kwam ik aan mijn trekken. Tijdens die 2 jaar had ik ook nog een opname in het psychiatrisch ziekenhuis Sint-Jan. Ik vluchtte er weg met een vrouw en trok bij haar in in Gent. Ik had telefonisch contact met Francine en keerde uiteindelijk terug naar haar.



Jef en Lien, van P.Patfoort, A.Delmé en P.Delmé

De relatie met Francine was als een roetsjbaan, met veel ups en downs. Zoveel keer uit elkaar, zoveel terug samen, tot uiteindelijk het fatale moment. Ik was toen 37, en woonde bij haar in. Ik zag haar graag, maar vertrouwde haar niet. Ze had een alcohol- en medicatieverslaving. Ze verstopte haar bier. Ik heb geen reuk, maar zag aan haar ogen wanneer ze onder invloed was. Als ik werkte, vroeg ik me een ganse dag af hoe het zou zijn als ik thuiskwam. Door de combinatie van alcohol en medicatie had ze vaak hysterische aanvallen. Als het zover was, ging ik op café, gaan drinken. Om terug bij haar te slapen moest ik soms de deur instampen of de ruit ingooien. De politie kwam eraan te pas, maakte een PV op. De ene keer sliep ik daarna terug bij haar, maar soms ook op straat of elders. Wanneer onze roes was uitgewerkt, kwam het altijd weer goed. Zonder praten, maar met seks. Er werd niets opgelost, niets gezegd, alleen tussen de lakens gekropen. We voelden dat dit fout was, al die ruzies gedurende 2 jaar, geen enkele ooit uitgepraat. Toch hielden we onze haat-liefde verhouding vol.

We belandden na een tijd in Dordrecht, Nederland. Allebei op de vlucht voor schulden, huurden we daar een studio. Uiteindelijk was daar die ene avond. Ik had bier gedronken, maar was niet dronken. Zij was duidelijk onder invloed en ze blameerde me. Ze noemde me een gebrekkig man omwille van mijn oog, ze zei dat ze me niet meer moest hebben. Ze spotte dat ik maar met mijn moeder moest seksen. Ze keek neer op mijn kinderen. Die keer deed ik mijn jas niet aan, maar bleef ik thuis. Ik smeekte haar te gaan slapen. Ik kon haar kalmeren, we gingen naar bed. Het opgewonden gevoel kwam daar even tot rust. Tot ze opeens herbegon met me te vernederen. Het was alsof ik de volle lading kreeg. Ik wou dat het stil was. Ik zette mijn handen op haar keel. Ik doodde haar.



Jef en Lien, van P.Patfoort, A.Delmé en P.Delmé

Op dat moment denk je niet dat je iemand dood aan het doen bent. Ik dacht alleen maar: nu is het stil, gedaan met de vernederingen, nu is het stil. Ik probeerde te slapen maar dat lukte niet. Het is pas na enkele uren dat je beseft wat je gedaan hebt. Je ziet het lichaam liggen. Je ziet de stijfheid opkomen. Die volgende morgen ben ik gaan wandelen. Ik zag de mooiste parken, mooier dan die in Brugge. Ik dacht na over wat ik ging doen. Zelfmoord flitste door mijn hoofd. Werp ik me onder een trein, spring ik van de autostrade...? Ik ging naar die plaatsen maar het echt doen kwam er niet van.

Volgens mij gebeurt zelfmoord impulsief. Zelfmoord plannen, daar geloof ik niet in. Ik ging terug naar de studio. Ik legde een deken over haar. Ik had geen reukvermogen en wist niet wanneer een lijk begint te ruiken. Ik bedekte haar met nog een deken. Ik ging terug wandelen, park in, park uit.

Uiteindelijk pakte ik mijn spullen en nam de trein via Antwerpen naar Brugge. Ik ging naar mijn zus en bekende wat ik had gedaan. Ik wou slapen, iets drinken. Zij raadde me aan me direct aan te geven. Ze belde mijn ouders op. Toen mijn moeder hoorde dat ik terug was besepte ze direct dat ik Francine iets had aangedaan. Het moment met mijn ouders en mijn zus was emotioneel. Iedereen huilde en knuffelde elkaar. Mijn ouders gingen naar huis. Ik en mijn zus gingen naar de toenmalige rijkswachterkazerne, het was het jaar van het samensmelten van die diensten. Ik zei dat ik mezelf kwam aangeven omdat ik een vrouw had gewurgd. De rijkswachter zat daar alleen en zei niets te kunnen doen. Hij stuurde me door naar de kazerne in de Oude Straat. Ik wandelde, vrij, naar daar en deed terug mijn verhaal. De man daar vroeg me of ik een grapje maakte. Mijn huilende zus naast me deed hem beseffen dat het ernstig was. Vanaf het moment dat ze me daar binnen lieten voelde ik me zeer 'content', zo opgelucht. Ze boden me een stoel aan, een plaats voor mijn rugzak. Een enorm pak viel van mijn schouders toen ik me neerzette. Ik was waar ik moest zijn.

Het onthaal in het politiebureau was bijna hartelijk. De agenten waren vriendelijk en respectvol naar mij toe. Ze vroegen of ik al gegeten had. Ze vroegen of ik rookte. Ze behandelden me op een menswaardige manier. Ik denk dat ze dit doen omdat ze je verhaal willen. Maar, misschien was hun 'zacht behandelen' ook een reactie op mijn 'zachte kant' (mezelf aangeven, van het ene bureau naar het andere stappen).

Ik werd vierentwintig uur lang ondervraagd. Tussendoor moest ik naar de cel, naar 't cachot. Ik was daar wel al eerder geweest, om minder ernstige redenen... Ik moest alles af doen. Alles af, dan kan je jezelf ook niet verwonden. Na een uur kwamen ze terug om foto's te nemen. Daarna de wetsdokter: DNA-stalen van mijn mond en nagels. Er was een onopgeloste moord aan de kust, en daar linkten ze me aan. Ook de collega's van de Nederlandse politie kwamen, en weer deed ik mijn verhaal. Ook tegen de onderzoeksrechter vertelde ik opnieuw de gebeurtenissen. Om 18u heb ik me aangegeven en om 18u de volgende dag werd ik naar de gevangenis van Brugge gebracht. Het waren vier en twintig zware uren...

Vanaf dat je de celdeur, klik – klak, hoort dichtvallen komt het besef: die deur gaat niet meer open. Ik kwam in de cel terecht bij een Algerijn. Die sprak enkel Frans, ik niet, maar ik leerde het van hem.

Ik heb mijn verhaal al zoveel verteld. Daarom laat ik nu geen tranen meer. Dat wil niet zeggen dat ik geen problemen heb met wat ik deed. Ik schaam me ervoor. Het doet me pijn. Maar ik heb er genoeg tranen voor gelaten, zeker toen ik in de gevangenis binnenkwam. Ik heb me nooit geschaamd daarvoor en heb mijn tranen nooit verstoppt. Ik wist wat ik gedaan had. Ik wist waarom ik daar zat. Ik nam mijn verantwoordelijkheid op. Wat ik had gedaan kon niet.

Het duurde tweeënhalft jaar voor mijn proces er was. Ik leefde dus tweeënhalft jaar in onwetendheid over hoe lang mijn straf zou zijn. Tweeënhalft jaar leefde ik in de angst om dertig jaar cel te krijgen. Voor moord (= iemand doden met voorbedachte rade, bvb. met een wapen) krijg je levenslang. Voor doodslag (= iemand doden in een opwelling, bvb. in een fractie van een seconde) krijg je maximum dertig jaar cel.

De vijf dagen van mijn proces waren de vijf afschuwelijkste uit mijn leven. Ik werd er met de grond gelijk gemaakt. Ik werd er afgemaakt. Er werden ook dingen gezegd die onwaar waren. Ze zeiden bvb. dat ik haar vijf mokerslagen had gegeven terwijl ik haar eenmaal sloeg met het vlakke van mijn hand. Mijn advocaat verdedigde mij, maar de jury bleef met die vijf mokerslagen in haar hoofd zitten. Ikzelf mocht niets zeggen. Er was een twaalfkoppige jury en honderd vijftig personen in de zaal. De gruwelijke dingen onthouden ze, de verzachtende omstandigheden vergeten ze. Vijf dagen proces is kort, dat is deels omdat ik de feiten had bekend. Je hoort ook dingen uit het onderzoek die je zelf al vergeten was, dat is confronterend. Op de laatste dag pleitte mijn advocaat voor mij. Hij vroeg met een aantal dingen rekening te houden. Ikzelf had het laatste woord. Ik heb niets gezegd. Ik wist niet wat... Ik schaamde me zo, ik zat vijf dagen met mijn hoofd naar de grond gebogen. Ik weet niet hoe die jury eruit zag. Na één uur wachten kreeg ik de uitspraak te horen: tweeëntwintig jaar cel voor doodslag.

Eigenlijk was ik opgelucht: 'oef, eindelijk weet ik het'. Je begint direct te rekenen: tweeëntwintig jaar, dat is zevenenhalft jaar effectief. Je beseft echter snel dat het derde van je straf uitzitten niet klopt. Je moet er immers voor in aanmerking komen. De PSD (= PsychoSociale Dienst) moet een dossier opstellen. Uiteindelijk heb ik nog achtenhalft jaar gevangen gezeten.

Ik kwam in contact met de theorie van de Vuurbloem tijdens de gesprekken met die PSD. Dat is iemand die je opvolgt en met wie je elke week gesprekken hebt. Ik vertelde daar vaak hoe ik soms van mijn neus maakte of bij wijze van spreken over tafel vloog naar anderen. Ik toonde eigenlijk aan dat ik in situaties kwam waar ik me boos maakte maar tegelijkertijd hierover nadacht en besepte dat die andere betrokkenen daar niets aan konden doen. De PSD luisterde naar mij en kaderde dat ik vaak verbaal agressief was maar besepte dat dit niet nodig was. Ze zei me dat er een vereniging bestond die mensen zoals ik begeleidde. Ik schreef een brief naar die vereniging, de Vuurbloem. Ik kreeg een brief terug van Ginette, met de mededeling dat ik bij haar op gesprek kon komen. Ik had graag een jong 'poppeke' gehad, maar daar aan de gesprekstafel wachtte een kleine oudere dame op me. Tijdens dat eerste gesprek, in dat eerste uur, is onze vriendschap ontstaan. Soms kan je mensen een heel leven kennen en is die klik er nooit. Bij haar was die klik er in één uur.

Toen ik met Ginette begon te praten zat ik al anderhalft jaar gevangen. Vanaf dat eerste gesprek gaf ze me uitleg over het 'Meerdere-mindere-Evenwaardigheidsmodel' van Pat Patfoort. Ze vertelde me hoe het altijd verkeerd afloopt als je reageert vanuit het Meerdere-mindere systeem. Ik herinner me ook namen als Marshall Rosenberg en Justine Mol, mensen naar wie zij opkeek en van wie ik kon leren. Ik las veel boeken toen, die ik kreeg via haar. Ze gaf me zoveel voorbeelden. We bespraken conflicten en ze vroeg me hoe ik die zou oplossen. Soms frustreerde dit me, maar Ginette gaf geen oplossingen. Ik hoorde wel heel veel de zin 'en wat heb ik nu gehoord'. Ze liet me mijn verhaal doen, emotioneel of boos, ze onderbrak me niet. Ze keek en luisterde. Ze vertelde wat ze me wel en niet hoorde zeggen. Heel vaak hoorde ze niets over mijn gevoelens, mijn noden. Ze vroeg me hoe het anders zou kunnen. Ze zei nooit dat het zus of zo moest. Op die manier, gaf ze me zoveel uitleg, zoveel les.

In het begin had ik enkel contact tijdens de bezoeken. Pas toen de Vuurbloem officieel erkend werd door justitie konden we ook samenkomen buiten de bezoeken. Toen kon dat in een aparte ruimte, met 'lesmateriaal'. Ik kreeg toen ook een vorming van Pat Patfoort. Door de gesprekken met Ginette kon ik die

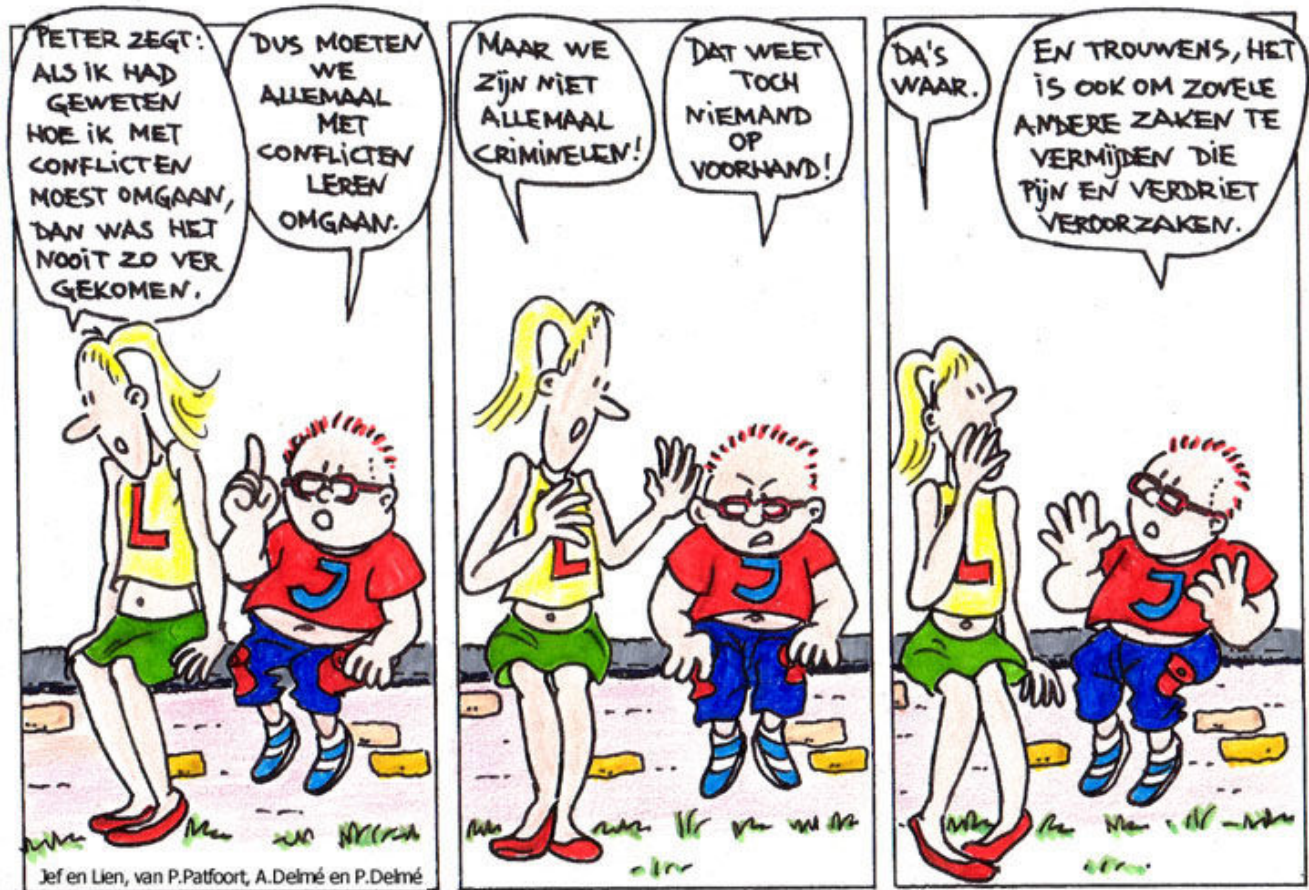
goed volgen. Ik kon vragen beantwoorden en informatie geven. Ik voelde trots omdat ik al op voorhand wist wat Pat ging zeggen. Ik zorgde dat ik haar voor was. Ik was zo fier op mezelf! Ik interesseerde me echt voor de dingen die Ginette me leerde. Ik voelde dat ik ergens mee zat en wou eraan werken. Ik voelde me geroepen om eraan te werken, om te veranderen. Tijdens die vorming werd de vraag gesteld of je verdere begeleiding wou. Indien ja, dan moest je zelf schriftelijk de vraag stellen. Weinigen deden dit. Misschien is schrijven voor velen wel een drempel.

Tijdens de verdere vorming van Pat was er een incident met een medegevangene. Hij gaf een opmerking over mijn persoon en dit raakte mij enorm. Hij vernederde me. De feiten lagen nog te vers in mijn geheugen. Ik ging bijna in de aanval maar hield me net op tijd in. Ik heb dat nooit uitgepraat met die persoon. Pat zag toen ook de woede in mijn ogen. Gelukkig liet ik de kwaadheid toen vliegen. Ik heb het gebeuren wel lang met me meegedragen: 'als hij me ooit nog eens aanspreekt pak ik hem vast'. Moest ik die persoon nu zien, ik loop er met een grote boog omheen. De woede zou niet terugkeren, maar ik zou wel een paar straten omlopen. Kwaadheid moet ergens weg kunnen, of ze komt op een ander moment naar boven.

Natuurlijk liep het soms nog fout. Ik ging bvb. eens uit de bol tegen een cipier. Ik was opgewonden en agressief door een ruzie aan de kaarttafel. De eerste persoon die ik daarna tegenkwam was een cipier en die kreeg meteen de volle lading, ook al had hij geen aandeel in die ruzie. Na mijn uitval begon ik echter na te denken. Ik keerde in gedachten een stap terug. Ik bekeek wat er was gebeurd. Waarom verhief ik mijn stem? Wat was mijn aandeel? Dan kwam het schuldbesef. Ik ben teruggelopen naar die cipier. Ik verontschuldigde me en legde uit van waar mijn reactie kwam. Ik deed dit kort na het incident en niet een week erna. Het was belangrijk dat ik dit deed. Cipers maken immers verslag van je gedrag. Zulke incidenten komen daarin te staan, dat zijn negatieve punten. Alles wordt opgeschreven in je PSD-verslag en met een slecht verslag blijf je langer opgesloten. Die cipier aanvaardde mijn excuses en maakte er nooit een negatief punt van. Door dit incident groeide er door de jaren heen zelfs een vriendschapsrelatie tussen die man en mezelf.

De geweldloosheidstheorie kon ik soms ook op situaties met medegevangenen toepassen. Er was eens een heftige ruzie tussen een gevangene en een cipier. Ik vroeg of ik mocht helpen door in gesprek te gaan met de gevangene. De cipier gaf me dit vertrouwen. Ik ging in de cel en luisterde. Blijkbaar kon de cipier de man niet geven wat hij wou: sigaretten en shampoo. Ik gaf hem dit en ook volgende tips: kalmeer want anders krijg je een gesprek met de directie en een negatief verslag en dit heeft gevolgen op je termijn, en je zal nog minder hebben dan nu. De gevangene kalmeerde en bedankte me voor het gesprek. Uiteindelijk zette hij zijn verontschuldigungen op papier. Op die manier ontweek ook hij een negatief verslag. Hier zie je mooi hoe vier personen betrokken waren bij dit conflict: de gevangene, de cipier, de directeur en ikzelf. Een pluim aan de cipier om de zaak zo te durven op te lossen.

Ik leerde zo veel uit de begeleiding van Ginette van de Vuurbloem. Als ik had geweten hoe ik met zo'n conflicten moest omgaan, dan was het nooit zo ver gekomen. Had ik toen geweten dat je ook op andere manieren kan reageren... Ook mijn moeder waarschuwde mij. Enkele maanden voor het gebeurde zei ze nog: 'Ga weg van Francine, want je zal nog eens de voorpagina van de gazet halen.'



Van Ginette leerde ik over het patroon waarin je terecht komt bij conflicten. Je wordt bvb. vernederd en in een 'mindere-positie' geplaatst. Je wil je daar boven stellen en gaat dus zelf in de 'Meerdere-positie' staan. De ander komt dan op zijn beurt in de 'mindere-positie' terecht en wil daar terug uit.

Nu kijk ik anders naar conflicten. Als er een conflict is, kijk dan naar wat jouw aandeel is. Altijd! Zoek je eigen aandeel. Probeer erover te praten. Stel je niet in de 'Meerdere-positie', want dan zal de ander daar terug willen boven komen te staan.

Probeer op dezelfde golflengte te blijven. Probeer te denken wat er gaande is. Dat had ik toen ook moeten doen: mijzelf niet boven haar plaatsen, want daardoor ging zij in het verweer. Ik had moeten zacht zijn, haar uitvragen,... Als het niet zou lukken haar te kalmeren, dan had ik haar met rust kunnen laten, en zeker niet zelf in hogere toeren gaan. Ik had afstand kunnen nemen en later opnieuw proberen contact maken. Ik had niet moeten in het verzet en verweer gaan. Dat weet ik nu.

Op zo'n manier omgaan met conflicten, dat moet je leren. Je moet dat trainen. Als je eenmaal een conflict gewelddoos oplost, en daarna doe je dat nooit meer, dan lukt dat niet. Bij elk conflict dat je tegenkomt roep je de hulp in van wat je geleerd hebt. Zo oefen je en leer je telkens ook bij uit de conflicten zelf. Over jezelf, en over het model van gewelddoosheid.

Als er nu kwaadheid komt dan trek ik me terug. Ik weet dat ik met die emotie geen oplossing kan brengen. Ik zet een stap terug. Na enkele uren keer ik dan terug naar de persoon en praat erover op een rustige manier.

Naast de cursussen gewelddoosheid deed ik nog veel dingen tijdens mijn jaren in de gevangenis. Ik heb bvb. altijd gewerkt. Ik was 'fatik' in de werkplaats. Ik volgde de opleiding boekbinder en kon zo aan de slag. Ik leerde er zelfs wat van leidinggeven. Ik ben eigenlijk een voorbeeld naar andere gevangenen toe. Ik had geen enkel tuchtverslag bij mijn vrijlating en dat is bijna een unicum. Toen ik uitgeschreven werd kon de directie zeggen dat ze me enkel van op papier kende. Dat deed me wel wat. Ik heb er zo lang gezeten. Ik zag de cipiers als mijn begeleiders. Ik toonde respect en kreeg er terug.

Door omstandigheden verbleef ik ook een tijd in de gevangenis van Leuven. Van de ene dag op de andere moest ik daar naar toe. Ik was in alle staten. Ik had een beeld van Leuven als zwaarste gevangenis, met de zwaarst gestraften. Dit klopte totaal niet. In Leuven bleef de celdeur een ganse dag open. Op het einde van de dag kwam een cipier de deuren toedoen. Tegen iedereen zei hij goedenavond. Tegen mij zei hij

mijn naam, en goedenavond. Dit viel me op, ik begon erop te letten. Voor mij maakte dit een groot verschil. Het gaf me een goed gevoel.

Leuven was een hotel in vergelijking met Brugge. Ze zeggen van Brugge dat het een hotel is, maar dat is niet waar. Bvb. er is een zwembad, maar daar zit geen water in. Je vliegt in je cel en de deur gaat toe. Je hebt enkel een prikbord in je cel. Je zit in een duocel of een quatro. In die laatste zitten ze soms met acht. Een monocel moet je verdienen, en er moet een vrij zijn. Ik zat altijd met twee in de cel. In Leuven zit iedereen alleen. De celdeur mag er open. Het was er meer een studio die je zelf kon inrichten. Ik had er een kookplaat, flatscreen, Dvd-speler,... Ik gebruikte er koffie en sigaretten. Met Kerst had ik de mooist versierde cel. Ik maakte zelf versiering en een kerststalletje, met luciferdoosjes, tandenstokers,... Ik maakte ooit een miniatuurversie van mijn cel voor Ginette. In een doos, met een kijkgat. Ginette kwam helemaal naar Leuven, om daar onze gesprekken verder te zetten. In Leuven ben ik eigenlijk creatief geworden. Uit noodzaak, want je hebt zoveel tijd in de gevangenis. Er waren ateliers maar ik was meer bezig in mijn cel zelf. Ik begon met simpele dingen maar ging steeds meer verfijnen.

Mijn familie heeft me altijd gesteund en nooit veroordeeld. Dat doet er heel veel aan. Vele mensen in de gevangenis hebben niemand. Ze zitten op hun twintigste twintig jaar vast en hebben niemand meer.

Sinds 1 december 2011 ben ik vrij, maar met een enkelband. Sinds 18 oktober 2012 is mijn enkelband eraf. Als je de poort achter je terug trekt, dan is het: trek je plan. Er is niets van begeleiding. Mijn nicht Gina is er gelukkig voor mij. Ik besef wel meer en meer dat ik niet alleen op haar sterke schouders kan leunen. De druk voor haar wordt dan te groot. Soms vraagt ze me om afstand te houden. Ik word dan angstig en ben bang dat ze me in de steek zal laten. Ik zit dan direct diep. Met mijn ouders heb ik nu een vrij goede band. Met mijn broers en zussen heb ik minder contact, maar dat was voor de feiten ook al zo. We hebben zo'n beetje een haat-liefde verhouding. Met mijn kinderen heb ik weinig contact. Voor hen en mijn ex-vrouw ben ik een moordenaar. Ik word door veel mensen aanzien als een moordenaar. Ik zie het anders: ik stond niet terecht voor moord, maar voor doodslag. Maar, ik heb een litteken getrokken, ook voor hen, en ik ben me daar erg bewust van.

Ik ben 9 jaar weggeweest van de maatschappij. Ik werd er even hulpeloos als een kind terug in geworpen. Ik voel me als een kind dat heropgevoed moet worden. Gelukkig heb ik werk, een dagbesteding. Ik woon in een sociale woning en zit in budgetbegeleiding bij het OCMW. Ik ben nu een jaar vrij. Ik heb een probleem: eenzaamheid. Ik heb heel weinig sociale contacten, geen vrienden. In het weekend verveel ik me. Ik begin te piekeren over van alles. Ik ben een echte doemdenker. Ik kom thuis, was me, en eet. Ik kan daarna niet zeggen: nu ga ik eens bij die of die op bezoek. Ik sluit mezelf op in mijn eigen appartement. Gina wil dat ik naar een praatgroep ga. Ik verdiep me in de eenzaamheid waar ik zelf de reden van ben. Ik zoek geen mensen op. Ik hoop dat contact 'vanzelf' komt, maar weet dat dit niet zo is. Je moet zelf stappen zetten.

Na negen jaar effectieve celstraf kwam ik dus voor de eerste keer terug buiten. Na een tijd kan je uitgangspersmissie aanvragen, bvb. om werk te zoeken. Je moet daarvoor een aanvraag doen. De rechter moet antwoorden, maar dat duurt al gauw een maand. Je mag maar om de zes maand zo'n aanvraag doen. Ik had ook acht maand beperkte detentie: dan mag je overdag gaan werken maar moet je 's avonds terug binnen zijn.

De PSD bereidt je wel voor op de vrijlating. Ze geven tips om werk te zoeken. Er is ook een dienst van de VDAB in de gevangenis. Mijn ouders schreven me al van bij het begin van mijn detentie in bij een sociale huisvestingsmaatschappij. Als de rechter gelooft in je kunnen lukt het wel met die uitgangspersmissies. Ik kreeg kansen in sociale tewerkstelling zoals met Loca Labora en de Kringwinkel. Velen lopen echter tegen een muur van 'geweigerd'.

Ik kon dus aan de slag in de Kringwinkel. Ik kreeg vrij snel promotie. Toch ga ik elke dag met tegenzin werken. Ik voel me er niet goed. Ik word er overstelpt door vragen van collega's om bij te springen. Ik verdien niet erg veel. Onlangs hoorde ik dat ze terug werkvolk zoeken in de betonnijverheid. Ik kan zelfs meerijden met iemand. De vraag is of ik zulk lichamelijk zwaar werk nog aankan. Ik ben niet meer de man van zestien jaar geleden. Ik weet dat ik me gelukkig moet prijzen dat ik werk heb, maar het ligt me niet. Ik doe mijn job goed, maar niet graag. Ik ben nu al bezig hoe het zal zijn na het weekend. Ik ben een piekeraar, een doemdenker. Ik krijg angstaanvallen. Een voorbeeldje: gisteren was het dag van de Kringwinkel. Na die dag toasten we met de collega's. Ik besloot ook te trakteren om het wegvallen van mijn enkelband te vieren. Mijn nicht Gina hielp met de hapjes. Wel, ik was anderhalf uur niet om aan te spreken. Ik panikeerde constant over te weinig hapjes, te weinig tijd, te weinig plaats.

Ik heb een verantwoordelijke functie en bezit wel wat leiderskwaliteiten. Ik neem een stuk van het werk van mijn baas over. Ik heb een goede naam: er is orde en netheid, alles staat op de juiste plaats, verloop zoals het moet. Daar haal ik voldoening uit, bvb. als klanten me hierover een compliment geven. Ik geniet

er ook wel van als ik mijn macht kan tonen, en zal bij wijze van spreken met een arm een zetel dragen terwijl ze aan de andere kant met twee heffen. Toch steek ik naar mijn gevoel teveel energie in deze job, en daardoor doe ik hem niet graag.

Ik kan er wel veel oefenen in het geweldloos oplossen van conflicten. Een voorbeeld: de speelgoedafdeling is een plaats waar ouders hun kinderen achterlaten en geen toezicht houden. Ze zien het als een speelhoek terwijl dit niet zo is. Op een namiddag zaten er zo'n twaalf kinderen de boel overhoop te halen. Ik wond me daarin ongelooflijk op. Ik zou dan bijna uitvaren tegen die kinderen en van mijn neus maken. Ik besepte tijdig dat dit niet kon. Ik moest eigenlijk de ouders aanspreken en vragen of zij alles terug op hun plaats wilden zetten. Maar ik durfde niet. In mijn ogen is de klant koning. Ik was bang dat ze zich zouden verzetten, dat ze me zouden zeggen dat het mijn werk is om alles terug te plaatsen. Ik was bang dat ik me vernederd zou voelen en dat ik terug in een 'Meerdere-positie' zou gaan staan. Na al die jaren heb ik soms toch nog schrik voor mijn reactie in een conflict. Die dag voelde ik dat ik opgewonden werd en loste ik het op door naar mijn bazin te gaan die boven zat. Ik zei haar dat ik me even moest afzonderen en dronk een koffie. Nadien ging ik terug naar beneden en zette ik alles rustig terug op zijn plaats. Er was daardoor niets gebeurd, terwijl anders de rest van de dag om zeep zou zijn geweest. Ik vind het eigenlijk niet mis van mezelf dat ik dit zo oploste! Ik schatte mijn reactie juist in en weet dat het aanspreken van anderen op hun verantwoordelijkheid een leerpunt is. Van de duizend conflicten los ik er nu bij wijze van spreken zevenhonderd vijftig goed op. Vroeger zou ik er negenhonderd vijf en negentig verkeerd oplossen.

Een ander voorbeeld: op een middag zag ik dat ik een sms'je had gekregen. Ik beantwoordde het. Mijn baas was me echter gevolgd en vroeg me mijn gsm af te geven. Ik voelde - 'woesh' - de emoties in mijn buik. Vroeger zou ik mijn gsm met een ferme mep op de grond hebben gesmeten. Nu gaf ik hem af en zei: 'Smijt hem voor mijn part op de grond.' Ik moet eerlijk zeggen, die baas ligt me niet zo goed. Ik voel me niet op mijn gemak bij hem en hij heeft iets over hem wat me niet ligt. Ik voelde me door hem gekleineerd. Ik was dus boos en reageerde gelaten. Ik besprak het voorval nadien met mijn collega's. Ik kreeg heel wat begrip van hen. Tegelijkertijd besepte ik dat die baas me eigenlijk al veel gezien had met mijn gsm en er nog nooit iets van had gezegd (gsm's zijn verboden tijdens de werkuren). Ik bekeek het conflict dus ook van die kant. Op het einde van de werkdag kreeg ik mijn gsm terug. Ik verbaasde mezelf door zelfs dankjewel te zeggen tegen hem.



Ik moet zeggen dat ik mezelf 'gekweekt' had: tegen die baas zeg ik nooit iets meer, ik antwoord enkel op zijn vragen en voor de rest niets. De dinsdag volgend op het conflict was er planningsvergadering. Uiteindelijk heb ik mijn baas daar toch gewoon aangesproken. Ik zei hem dat hij eigenlijk gelijk had. Hij had me al meermaals betrappt en ik weet dat het niet mag tijdens de werkuren. Ik moet me aan de regels houden, ook in deze sociale tewerkstelling. Met een grapje hebben we het zo uitgepraat. Hier vermeed ik conflict door met mijn frustraties ergens heen te gaan, bij de collega's. Ik deed dit niet om mijn baas te kleineren, maar om mijn eigen emoties te luchten.

Na het gesprek praten we nog even na. Peter en Gina vertellen hoe moeilijk het is om met een klein netwerk terug een zinvolle tijdsbesteding te vinden, naast het werken in de Kringwinkel. Marie-Jeanne luistert en toont mogelijkheden. Iedereen beseft dat het tijd en inzet zal vragen van Peter om terug een volwaardige plaats te vinden in de maatschappij. Ikzelf neem afscheid en rij terug naar huis. Ik voel vermoeidheid na zolang geconcentreerd luisteren en noteren. Mijn buikgevoel vertelt me ook dat ik niet direct weet in welk 'kastje' ik dit verhaal moet steken: goed/fout, erg/niet erg, aanvaarden/verwerpen. Het leert me nog maar eens dat de wereld, en zeker ook de mensen daarin, niet zwart - wit is, en dat op zich is voor mezelf al een verrijking. Peters levensverhaal is buitengewoon, en heeft me geraakt. Meer dan ik had verwacht voel ik dat ik alles een plaats moet geven. Ik voel ook dat ik afstand wil nemen van het verhaal, en laat het dan ook veertien dagen rusten. Op een geschikt moment begin ik met veel goesting de notities te bekijken en te verwerken. Dit gaat wonderbaarlijk vlot, mede door Peters gedreven en duidelijke

vertelstijl. Zoals hij het verteld heeft, zo moet het op papier komen. Na twee vrijdagavonden typen is de tekst af. Ik ben tevreden over het resultaat, en zeer benieuwd naar reacties. Ik wil hierbij ook Sarah, Pat, Marie-Jeanne, Peter en Gina bedanken voor het mee mogelijk maken van deze ervaring!

Melisa Vandenabeele

De Vuurbloem - www.devuurbloem.be / info@devuurbloem.be

[Uitschrijven / Gegevens wijzigen](#)
[Powered door YMLP](#)